

Cases

Øvelser

Intro til casearbejde

Cases er korte beskrivelser af en svær situation med tilhørende spørgsmål om situationen, personerne og handlemuligheder.

De cases vi bruger er sat sammen af virkelige hændelser, som vi ved flere unge på ungdomsuddannelser har været udsat for.

Formålet er at tale om svære og grænseoverskridende oplevelser, uden at tage udgangspunkt i jeres egne oplevelser, da det kan være ubehageligt og sårbart.

Formålet med casearbejdet er at skabe mulighed for forandring, refleksion og dialog om sexisme og seksuel chikane.

Spilleregler for et tryggere rum

Respektér hinanden

Husk, at vi ser forskelligt på tingene og har forskellige erfaringer

Lyt uden at dømme

Lyt og spørg. Vær nysgerrige på andre, uden at dømme

Undgå diskriminerende sprogbrug

Husk, at det ikke skal være ubehageligt for nogen at være i rummet

Brug humor med omtanke

Det kan skabe utryghed, så vær varsom med brug af humor

Del ikke personlige erfaringer

Tal generelt om emnet – undgå private historier

Tavshedspligt

Del ikke andres fortællinger uden for undervisningen

Gruppearbejde – cases

- Grupper af 3-5 personer
- Alle har ansvar for at hjælpe med at huske på spillereglerne og passe på hinanden
- Én fra hver gruppe læser casen højt
- Derefter læses spørgsmålene højt i gruppen (evt. kan deltagerne skrive deres første tanker ned)
- Runde: Deltagerne taler på skift
- I kan nu diskutere sammen

Det er en fælles opgave at sikre, at det er et så trygt rum som muligt

CASE 1

Gennemsigtig trøje

Andrea skal fremlægge foran klassen. Imens hun taler, bemærker hun, at en mindre gruppe elever bagerst i lokalet sidder og griner, mens de skiftevis kigger på Andreas bryster og op på hendes ansigt. Andrea taber tråden flere gange og bliver mere og mere utilpas. Hun bliver pludselig bevidst om, at de kigger på hendes bryster, fordi hun har taget en lidt gennemsigtig trøje på.

I pausen nævner en af pigerne fra gruppen bagerst, at hun måske ikke skulle have en gennemsigtig trøje på, næste gang hun fremlægger.

I næste time kan Andrea se, at klassechatten er fyldt med kommentarer om hendes påklædning, som blev sendt under hendes fremlæggelse. Andrea får også tilsendt et billede af hendes bryster, som en af klassekammeraterne har taget under fremlæggelsen.

Herefter tænker Andrea altid over, hvad de andre i klassen tænker om hendes påklædning.

Kontekst: Klasselokalet

Tematik: Tryggere rum, påklædning, normer

Spørgsmål

- Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen i casen?
- Hvad fortæller situationen om normerne i klassen?
 - *Er der forskellige standarder for påklædning for mænd og kvinder?*
- Hvordan tror I, at det påvirker Andrea?
- Find tre handlemuligheder fx for læreren, klassekammeraterne og Andrea?
 - *Hvordan burde/kunne de reagere?*
- Hvem har ansvaret for at skabe et trygt undervisningslokale?

CASE 2

“God røv og god time”

Daniel er lige startet på skolen og har meldt sig ind i skolens festudvalg for at lære nye at kende. Daniel drømmer om at få et større ansvar for den næste fest og snakker med flere af de elever, der har været længe i udvalget.

Især udvalgets forperson Julie er smaddersød og fortæller gerne detaljeret om, hvordan hun planlægger de forskellige fester. ”Kom og se vores flotte plakater,” siger Julie. Daniel går over til opslagstavlen, og Julie flytter sig, så de står tæt op ad hinanden. Julie rækker ud efter sin kaffekop, strejfer Daniels underarm og aer ham. ”Nåh, men jeg skal også videre,” siger han med tilbageholdt ånde-dræt og vender sig. ”God røv og god time,” griner Julie og klapper Daniel bagi.

Næste dag i kantinen sætter Julie sig ved siden af Daniel og spørger, hvad han skal lave i dag. Daniel fortæller, at han skal fikse sin cykel efter skoletid. ”Så gælder det om at have hænderne skruet godt på,” siger Julie og lægger sin hånd oven på Daniels, mens hun kigger ham intenst i øjnene. Daniel synes, at det er ubehageligt.

På vej ud af kantinen siger Julie: ”Du kan jo komme forbi festsalen efter skole, så kan vi forberede lidt til fredag, bare dig og mig.”

Spørgsmål

- Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?
- Hvordan tror I, at situationen påvirker Daniel?
- Hvad kan være grundene til, at det er svært for Daniel at sige fra?
- Prøv at vende situationen om og forestil jer, at det er Julie som er ny og skolen og Daniel som er forperson;
 - *Ville det få jer til at se anderledes på situationen?*
- Find tre handlemuligheder fx for lærerne, festudvalget og Daniel?
 - *Hvordan burde/kunne de reagere?*

CASE 3

“Hun beder selv om det”

Katrine overhører i pausen, at nogle af de andre fra klassen snakker om en elev ved navn Anna og et billede, der er blevet sendt rundt af hende kun iført trusser.

Katrine selv har fået billedet tilsendt og har uden at tænke over det sendt det videre til tre af sine veninder i klassen med beskeden: ”Så beder hun også selv om det??”.

Anna kommer ikke i skole den dag eller de næste par dage, og Katrine får ondt i maven over, at hun sendte billedet videre. Hun snakker med de tre veninder, hun sendte billedet til, som forsikrer hende om, at hun intet har gjort galt, og at man snart må have lært, at alle konstant tager billeder af sig selv og andre, og at det er en del af det at være ung i dag.

Alligevel kan Katrine ikke slippe den dårlige samvittighed. Hun kontakter Anna for at høre, hvordan hun har det, men får ikke et svar. Rygterne har i mellemtiden spredt sig fra deres klasse til andre klasser.

Kontekst: Fritid

Tematik: Normer, digital sexism, gruppepres

Spørgsmål

- Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?
- Hvordan tror I, at situationen påvirker Anna? Og Katrine? Og de andre i klassen?
- Hvad kan være grundene til, at de tre veninder ikke mener, at Katrine har gjort noget galt?
NB: Deling af billeder af privat karakter uden samtykke er ulovligt.
- Find tre handlemuligheder fx for klassekammeraterne, lærerne og Katrine / Anna?
 - *Hvordan burde / kunne de reagere?*

CASE 4

Hint uden hensyn

Mathias elsker den frie tone, der er i hans klasse. Alle tager pis på hinanden, og humoren tømmer folk sammen.

I en pause spiller en gruppe fra klassen Hint. Line trækker et kort, hvor hun skal mime sangen 'Jeg så julemanden kysse mor'. Line illustrerer et juletræ med hænderne og gør som om, hun danser rundt om det. Gruppen gætter, at det er noget med jul. Line viser thumbs up, skubber overkroppen frem, laver trutmund og kysselyde.

"Hva' fanden, er du ude på at score, Line?" siger en af de andre. Alle skraldgriner. Også Mathias. Frederik udbryder: "Jeg er klar, Line! Jeg har set, hvordan du strutter med patterne." Line vender øjne og siger, "Nu er det så en julesang, I skal gætte!".

Næste dag spekulerer Mathias på, om Line egentlig synes, det var sjovt, og fortryder, at han grinede så meget. Mathias beslutter, at han vil spørge Line, om hun er okay med kommentarerne, men får ikke rigtig lejlighed til det. Vittighederne om Line fortsætter.

Kontekst: Fritid

Tematik: Humor, verbal sexism

Spørgsmål

- Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?
- Hvordan tror I, at situationen påvirker Line? Og Mathias?
- Hvad kan være grundene til, at det er svært at sige fra i sådan en situation?
 - *Og for Mathias at få talt med Line?*
- Find tre handlemuligheder fx for klassekammeraterne, Mathias og Line?
 - *Hvordan burde/kunne de reagere?*
 - *Hvad kan læreren gøre?*

CASE 5

Hvem spiller Nor med?

På første skoledag skal eleverne lave en navnerunde og præsentere sig selv. Nor er nonbinær og er i tvivl om, de skal fortælle klassen, at de bruger pronominer de/dem. Nor er nervøs for, hvordan andre elever vil tage imod det, og Nor synes, det er lidt ubehageligt at være den eneste, der italesætter sine pronominer.

Da det bliver Nors tur til at præsentere sig selv, vælger de at fortælle sine pronominer.

Efterfølgende skal eleverne spille rundbold, og da læreren laver hold, spørger hun Nor, om de vil være på hold med pigerne eller drengene. En fra klassen siger højt, at Nor vel skal være på hold med pigerne, fordi Nor klæder om med pigerne. Det starter en diskussion i klassen om Nors kønsidentitet. Det gør Nor ked af det, og de føler sig ikke forstået af hverken læreren eller eleverne.

Kontekst: Fest

Tematik: Kønsnormer, stereotyper

Spørgsmål

- Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?
- Hvordan påvirker det Nor, at de er den eneste, der nævner sine pronominer i navnerunden?
- Hvad siger det om vores normer, at der kun er to hold at vælge imellem?
- Hvordan kan man skabe et fællesskab, hvor der er plads til flere kønsidentiteter?
- Hvordan kan man som klassekammerat sørge for at Nor føler sig inkluderet?
- Find tre handlemuligheder fx for læreren, klassekammeraterne og Nor?

CASE 6

Fuld til introfest

Signe er startet i 1.g i sommer. Til introfesten har hun det sjovt. Hun drikker, leger druklege, og danser med sine venner. Hun husker ikke hele aftenen tydeligt, men hun kan huske, at hun havde sex i et tomt lokale med en fra 3.g, og at hun vist nok også kyssede med et par andre fyre. Om mandagen siger en klassekammerat, at Signe kom ”vidt omkring”. Hun griner først, men efter lidt tid gør kommentaren hende fløv over sig selv.

Abnor går i klasse med Signe og lægger mærke til, at drengene fra 3.g efterfølgende omtaler Signe som ”genbrug”. Abnor taler med Signe om det, og hun fortryder, at hun ikke tænkte sig bedre om.

Signe taler med sine veninder, men de siger bare, at Signe selv er ude om, at resten af skolen taler om det, når hun drikker sig så fuld til introfesten og er sammen med flere fra samme vennegruppe. Til næste fest vælger Signe at blive hjemme.

Kontekst: Fest

Tematik: Allierede, normer, kønsstereotyper

Spørgsmål

- Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?
- Hvad siger casen om normer for køn og seksuel adfærd i klassen?
- Hvordan tror I, at det påvirker Signe? Og Abnor? Og de andre i klassen?
 - *Hvordan bliver klassekammeraterne gode allierede?*
- Find tre handlemuligheder fx for klassekammeraterne, læreren, Abnor og Signe?
 - *Hvordan burde/kunne de reagere?*

CASE 7

Omkklædningen

Svend har meldt sig til et volleyhold, og de har første træning efter jul. Han er meget spændt på at skulle møde de andre på holdet.

Holdets anfører Andreas er lige ved at støde ind i Svend på vej ud af omklædningen, men Andreas ænsrer det ikke. ”Undskyld forsinkelsen!” siger Andreas højlydt til sine holdkammerater. ”Damen skulle lige blive færdig med dagens blowjob.” Svend spærrer øjnene op, standser i døråbningen og vender sig om for at se de andres reaktion. Alle tre kaster hovedet bagover og griner.

Svend er målløs, men tør ikke sige noget til Andreas eller de andre, fordi han ikke vil gøre sig ekstra bemærket som en, der ”ikke kan tage en joke”. Han tænker, at det måske bare er jargonen på holdet, og at han lige skal vænne sig til det.

Kontekst: Fritid

Tematik: Humor, verbal sexism

Spørgsmål

- Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?
- Hvad fortæller situationen om normerne på volleyholdet?
 - *Hvad kan være grundene til, at de tre andre taler sådan om piger/”damer”?*
- Hvordan tror I, at det påvirker Svend?
- Hvad kan være grundene til, at det er svært for Svend at sige fra?
- Find tre handlemuligheder fx for de tre drenge og Svend
 - *Hvordan burde/kunne de reagere?*

CASE 8

Sex uden samtykke

Simon og Fatima overhører en gruppe fra klassen tale om festen sidste weekend. I samtalen får Carl sagt, at han havde sex med en pige fra et lavere klassetrin, men at hun sgu nok ikke kunne huske så meget, for hun var helt væk og sov det meste af tiden.

Carl og de andre griner, mens han fortæller historien. Simon og Fatima synes begge, det er ubehageligt at vide, men de er i tvivl om, hvad de skal gøre herfra.

De ved ikke, om Carl udlægger historien rigtigt eller overdriver, fordi han tror, det er sejt. De ved heller ikke, hvem pigen er, men de kan hurtigt finde ud af det, hvis de vil. Men hvis pigen ikke kan huske det, er det så bedre, at hun slet ikke ved noget? Og hvad hvis hun oplevede situationen helt anderledes?

Kontekst: Fest

Tematik: Samtykke, seksuelt overgreb

Spørgsmål

- Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?
 - *Hvornår er der tale om samtykke?*

NB: Sex uden samtykke er strafbart ifølge straffeloven.

- Hvad fortæller situationen om, hvad normerne er i klassen/på skolen?
- Find tre handlemuligheder fx for klassen, læreren, Simon og Fatima?
 - *Hvordan burde/kunne de reagere?*
 - *Hvordan kan seksuelle overgreb forebygges?*

CASE 9

Sat uden for drenge-fællesskabet

Mads er for det meste glad for sin klasse og sine venner. Han har dog gennem flere år haft svært ved at passe ind i den store drengegruppe i klassen, som fylder meget.

Mads er nogle gange blevet inviteret med i gruppen og andre gange ikke. Når Mads er med, synes han, at tonen er grov, og de andre drenge laver sjov med, at han ikke drikker så meget til fester og ikke scorer lige så mange piger. Han griner med, når de kalder ham ”svans”, ”bøsse” og ”mors dreng”, men han synes ikke, det er sjovt.

Han har det bedre med pigerne i klassen. Han taler ofte med Simone om, at drengene kalder ham ting. Han fortæller også Simone, at han ikke kan lide, hvordan de taler om piger og opfører sig til undervisningen. Simone siger, at han skal droppe dem.

Dropper Mads dem, bliver han helt og aldeles udenfor drengegruppen, og han vil ikke være den eneste dreng i en vennegruppe kun bestående af piger.

Kontekst: Klasselokalet

Tematik: Verbal sexisme, stereotyper, allierede

Spørgsmål

- Hvornår og hvordan synes I, at nogen går over grænsen?
- Hvad kan være grundene til, at det er svært for Mads at sige fra?
- Hvad kan klassen gøre for skabe nogle mere inkluderende fællesskaber?
- Find tre handlemuligheder fx for klassekammeraterne, lærerne og Mads/Simone?
 - *Hvordan burde/kunne de reagere?*

CASE 10

Den nye plads

Rasmus har, siden han startede på skolen, siddet bagerst i klasselokalet sammen med de andre gutter. I klassen sidder de kønsopdelt, og pigerne sidder som oftest forrest.

Rasmus har lige fået sine seneste karakterer tilbage, og kan se, at han virkelig må oppe sig, hvis han skal nå at få et nogenlunde resultat inden skoleåret er omme.

Han sætter sig derfor i dag på forreste række ved siden af Helena, som flere i klassen siger er den perfekte ”12-talspige”. Det går ikke ubemærket hen, og i løbet af første time får Rasmus mange sigende blikke fra de andre drenge.

Rasmus forsøger at ignorere de forskellige kommentarer, der falder i løbet af dagen om sin nye plads. Han føler, det er svært at bryde ud af sin gamle rolle som en, der ikke går op i skolen, og siger afvæbnende til gutterne i pausen: ”Slap nu af, jeg skal bare lige lure, hvordan Helena charmerer lærerne, så skal jeg nok overhale hende på den lange bane”. Inderst inde har han virkelig nydt at sidde ved siden af Helena, som har spurgt interesseret ind til hans faglige perspektiver.

Kontekst: Klasselokalet

Tematik: kønnede stereotyper, hverdagssexisme

Spørgsmål

- Hvilke kønnede normer er på spil i klasselokalet?
- Hvad kan være grundene til, at det er svært for Rasmus at sige fra?
- Find tre handlemuligheder fx for klassekammeraterne, lærerne og Rasmus?
 - *Hvordan burde/kunne de reagere?*

CASE 11

En passiv klassekammerat

Rafaela finder det svært at snakke med sine klassekammerater om deres interne konflikter og forsøger derfor ofte at blande sig udenom.

Efter en frokostpause kommer hun ind i klassen og mærker en tydeligt trykket stemning. Hun ignorerer det og sætter sig på sin sædvanlige plads tættest ved døren. Under timens navneopråb når underviseren til Natasha, og et par af de andre elever begynder at grine, mens Natasha synker længere ned i stolen. Rafaela ved godt, at hun i længere tid har haft det svært i klassen.

Rafaela hører på et tidspunkt nogle stemmer hæve sig nede bagved, hvorefter kommentaren ”den lille luder” skærer igennem lokalet.

Der bliver stille i klassen. Flere af eleverne kigger væk, og Natasha søger desperat Rafaelas øjenkontakt for at afvente hendes reaktion. Rafaela beslutter sig for ikke at bringe det op i plenum og vender blikket væk fra situationen. Rafaela tænker, at hun nok må snakke med Natasha, men håber inderligt, at hun tager fat i en anden fra klassen inden.

Kontekst: Klasselokalet

Tematik: Verbal sexism, allierede, tryggere rum

Spørgsmål

- Hvad er der på spil i klasselokalet, og hvem har ansvaret for, at det er et trygt rum?
- Hvorfor bryder Rafaela ikke ind?
- Hvad kan eleverne gøre for at stoppe hånlige og grove bemærkninger, skældsord og udelukkelse fra fællesskabet?
 - *Hvordan bliver klassekammeraterne gode allierede?*
- Find tre handlemuligheder fx for klassekammeraterne, lærerne og Natasha?
 - *Hvordan burde/kunne de reagere?*

CASE 12

En passiv underviser

Lisbeth har været underviser i flere år og finder det svært at snakke med eleverne om deres interne konflikter.

Efter frokostpausen kommer hun ind i klassen og mærker en tydeligt trykket stemning. Hun ignorerer det og starter i stedet med navneopråb af eleverne. Da hun når til Natasha, begynder et par af de andre elever at grine, mens Natasha synker længere ned i stolen. Lisbeth ved godt, at hun i længere tid har haft det svært i klassen.

Lisbeth kommenterer ikke på det, men vender sig om og går i gang med dagens tavleundervisning. Hun hører på et tidspunkt nogle stemmer hæve sig nede bagved, hvorefter kommentaren ”den lille luder” skærer igennem lokalet.

Der bliver stille i klassen, og flere af eleverne kigger op på Lisbeth for at afvente hendes reaktion, men hun så ikke, hvem det kom fra, og beslutter derfor ikke at bringe det op. Hun tænker, at hun nok må snakke med Natasha, men håber inderligt, at hun tager fat i en anden underviser inden.

Kontekst: Klasselokalet

Tematik: Verbal sexisme, allierede, tryggere rum

Spørgsmål

- Hvad er der på spil i klasselokalet, og hvem har ansvaret for, at det er et trygt rum?
- Hvorfor bryder Lisbeth ikke ind?
- Hvad kan man forvente af undervisere når det kommer til grænseoverskridende adfærd?
- Hvad kan undervisere gøre for at stoppe hånlige og grove bemærkninger, skældsord og udelukkelse fra fællesskabet?
 - *Hvordan bliver klassekammeraterne gode allierede?*
- Find tre handlemuligheder fx for klassekammeraterne, lærerne og Natasha?
 - *Hvordan burde/kunne de reagere?*